

Sivutoimiohje

Kunnanhallitus 20.1.2026 § 21

Sisällys

1.	Johdanto	1
2.	Sivutoimen määrittely	1
3.	Sivutoimilupa vai sivutoimi-ilmoitus.....	2
4.	Millaisissa tilanteissa sivutoimen harjoittaminen voidaan kieltää?	3
5.	Sivutoimi-ilmoituksen voimassaoloaika.....	4
6.	Julkisuus.....	4

1. Johdanto

Hyvään hallintoon kuuluu, että kuntalaiset voivat luottaa viranomaisen ja viranhaltijan toiminnan tasapuolisuuteen. Tämän sivutoimiohjeistuksen tarkoituksena on osaltaan turvata hyvän hallinnon toteutumista, niin että sivutoimen harjoittaminen ei vaaranna virka-/työtehtävien asianmukaista hoitamista (esteellisyydet) eivätkä vahingoittaisi työnantajan etua (kilpaileva toiminta). Työnantajan tulee myös huolehtia henkilöstön hyvinvoinnista ja varmistaa, että sivutoimen hoitaminen ei aiheuta henkilöstölle liiallista työkuormitusta.

Tämä ohje linjaa, miten ja milloin viranhaltijan tai työntekijän tulee ilmoittaa työnantajalle sivutoimen harjoittamisesta. Ohjeessa ei määritellä tarkemmin sivutoimilupaan liittyviä ohjeita, sillä Siikalatvan kunta ei myönnä viranhaltijoille työajan käyttöä edellyttäviä sivutoimilupia.

Ohjeistus sivutoimen harjoittamisesta koskee koko Siikalatvan kunnan henkilökuntaa sekä kunnan yhtiöitä.

Hallintolain (434/2003) 5 luvussa on säädetty viranhaltijan tai muun kuin luottamushenkilön esteellisyydestä. Tilanteissa, joissa henkilöllä on useita erilaisia intressejä (rahallisia tai muita) joista jokin saattaa mahdollisesti vaikuttaa henkilön motivaatioon tai päätöksentekokykyyn jossakin toisessa asiassa, syntyy eturistiriita. Henkilön tulee itse ilmoittaa omasta esteellisyydestään.

Viranhaltijalaki velvoittaa viranhaltijoita ilmoittamaan sivutoimen harjoittamisesta työnantajalle. Työsopimuslaissa ei ole säännöksiä sivutoimen harjoittamisesta, eikä työsuhteisella työntekijällä ole velvollisuutta ilmoittaa työnantajalle. On kuitenkin suositeltavaa ja kohteliasta ilmoittaa työnantajalle sivutoimesta, etenkin jos se liittyy joihinkin työnantajan toimialaan.

2. Sivutoimen määrittely

Sivutoimella tarkoitetaan virkasuhdetta, palkattua työtä ja pysyväisluonteista tehtävää, joista viranhaltijalla on oikeus kieltäytyä, sekä ammatin, elinkeinon ja liikkeen harjoittamista.

1. Mikä ei ole sivutoimi?

Kunnallisessa luottamustehtävässä toimiminen ei ole sivutoimi. Sivutoimien piiriin eivät sisälly myöskään virkatehtäviin kuuluvat työt ja sellaiset luottamustehtävät, joista henkilö ei voi kieltäytyä, sekä tavanomainen yhdistystoiminta siitä saatavine kokouspalkkioineen.

2. Lainsäädäntö

Sivutoimen harjoittamista ohjaavat seuraavat lait

- Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta / 18 § Sivutoimi ja kilpaileva toiminta
- Työsopimuslaki / 3 § Kilpaileva toiminta
- Työsuojelulaki
- Työaikalaki

3. Sivutoimilupa vai sivutoimi-ilmoitus

Viranhaltijalain mukaan, mikäli sivutoimen harjoittaminen edellyttää työajan käyttämistä, tulee viranhaltijan anoa sivutoimen harjoittamiseen lupa työnantajalta.

Siikalatvan kunta ei kuitenkaan myönnä sivutoimilupia, vaan sivutoimen harjoittaminen tulee tehdä virka- ja työajan ulkopuolella. Mikäli viranhaltija harjoittaa sivutoimea, mutta sivutoimen harjoittaminen ei edellytä työajan käyttämistä, tulee viranhaltijan tehdä sivutoimesta ilmoitus työnantajalle.

Sivutoimi voidaan toteuttaa seuraavin reunaehdoin:

1. Sivutoimi tehdään kokonaan työajan ulkopuolella.
2. Sivutoimi ei edellytä virka-ajan käyttöä (myöskään satunnaisesti).
3. Sivutoimessa ei käytetä kunnan työaika, tiloja, laitteita tai järjestelmiä.
4. Sivutoimen vuoksi viranhaltija/työntekijä ei saa tulla esteelliseksi tehtävässään.
5. Sivutoimeen ei oteta asiakkaita, joilla on kytkentä Siikalatvan kunnan kouluihin tai kunnan toimintaan. Jos kytkentä ilmenee tai epäily herää, asiasta ilmoitetaan viipymättä esihenkilölle/palvelualuejohtajalle roolirajojen ja esteellisyyden varmistamiseksi.

6. Salassapito ja tietojen erillään pitäminen koskee molempia rooleja.
7. Jos sivutoimen sisältö, ajankäyttö tai järjestelyt muuttuvat, viranhaltija tekee viipymättä uuden ilmoituksen.
8. Sivutoimi ei ole peruste virkatehtävien, työjärjestelyjen tai lukujärjestyksen muuttamiselle.

Myös työsuhteen suositellaan tekevän ilmoituksen sivutoimen harjoittamisesta, mikäli sivutoimi liittyy jotenkin työnantajan toimialaan. Mahdollisesta sivutoimesta on myös hyvä keskustella vuosittaisen kehityskeskustelun yhteydessä.

Sivutoimi-ilmoitus tehdään ESS-järjestelmässä. Sivutoimi-ilmoituksen vastaanottaa ja kuittaa ESS:ssä ilmoituksen tekijän esihenkilö.

4. Millaisissa tilanteissa sivutoimen harjoittaminen voidaan kieltää?

Sivutoimen harjoittaminen voidaan kieltää mikäli viranhaltija tulee sivutoimen vuoksi esteelliseksi tehtävässään, sivutoimen harjoittaminen vaarantaa luottamuksen tasapuolisuuteen tehtävän hoidossa tai muuten haittaa tehtävän asianmukaista hoitamista.

Sivutoimi voi haitata tehtävien asianmukaista hoitamista esimerkiksi rasittavuutensa takia, jolloin sitä ei voida pitää sallittavana. Mikäli sivutoimeen käytettävä työaika vaikuttaa haitallisesti normaalien virka- tai työtehtävien hoitamiseen, esimerkiksi lisääntyneenä työkuormituksena ja työssä suoriutumisen heikentymisenä tai työnantaja joutuu tekemään erityisiä työjärjestelyjä, esimerkiksi työvuorosuunnittelussa, voidaan sivutoimi kieltää.

Työaikalaissa säädetään työajan enimmäismääristä, ja lain mukaisesti työaika ylityö mukaan lukien ei saa ylittää keskimäärin 48:aa tuntia viikossa neljän kuukauden ajanjakson aikana. Työaikalain säädös on huomioitava, kun arvioidaan sivutoimiluvan haitallisuutta.

Sivutoimen harjoittaminen voidaan kieltää myös, mikäli sivutoimessa harjoitetaan kunnan kanssa kilpailevaa toimintaa. Viranhaltija tai työntekijä ei saa sivutoimena harjoittaa sellaista toimintaa, joka on työnantajan näkökulmasta kilpailevaa toimintaa ja voi vahingoittaa työnantajaa. Myös kilpailevan toiminnan valmistelu voidaan katsoa kilpailutekona.

Kilpailevan toiminnan kieltäminen ei edellytä, että viranhaltija tai työntekijä olisi tulosvastuullisessa asemassa taikka että hän osallistuisi päätöksentekoon tai asioiden valmisteluun.

Viranhaltijalle/työntekijälle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen sivutoimen harjoittamisen kieltämistä.

5. Sivutoimi-ilmoituksen voimassaoloaika

Sivutoimi-ilmoitus on voimassa määräajan, maksimissaan kaksi (2) vuotta kerrallaan.

Sivutoimen harjoittajan on omatoimisesti ilmoitettava työnantajalle, jos sivutoimessa tulee muutoksia. Tällöin työnantaja arvioi sivutoimen harjoittamisen ehdot uudelleen, ja tarvittaessa sivutoimen harjoittaminen voidaan kieltää, jos se on esim. muuttuneiden olosuhteiden vuoksi perusteltua.

6. Julkisuus

Sivutoimi-ilmoitukset ovat julkisia asiakirjoja, jollei niissä ole sellaisia tietoja, jotka on erikseen säädetty salassa pidettäväksi. Sivutoimia koskevat viranomaisen päätökset ovat niin ikään julkisia edellä kerrotuin rajoituksin.